

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน สำหรับนิสิตวิชาชีพครู

The Development of Learning Activities Using Problem-Based Learning to Enhance Financial Literacy for Pre-service Teacher

อรรถพล คณิตชรางกูร
Auttapol Khanitcharongkul

Article History
Receive: July 3, 2024
Revised: August 9, 2024
Accepted: August 14, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่เสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน สำหรับนิสิตวิชาชีพครู และเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่เสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) รูปแบบเชิงฝังตัวแบบเกิดพร้อมกัน (Concurrent Embedded Design) ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตวิชาชีพครู แขนงวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษา บัณฑิต ปีการศึกษา 2566 จำนวน 38 คน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายนี้ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 6 แผน รวม 16 ชั่วโมง 2) แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู จำนวน 50 ข้อ และ 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 25 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และสถิติทดสอบค่าที วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เชื่อมโยงและระบุปัญหา ขั้นที่ 2 กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ศึกษาปัญหา ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งกิจกรรม การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินของนิสิตได้ 2) นิสิตมีความฉลาดรู้ทางการเงินจากการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความฉลาดรู้ทางการเงิน ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านเจตคติทางการเงิน และด้านพฤติกรรมทางการเงิน ในทุกองค์ประกอบหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของนิสิตให้สูงขึ้น และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาให้นิสิตส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลทั้งด้านการจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุนได้ดี

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ; ความฉลาดรู้ทางการเงิน ; ความรู้ทางการเงิน ; เจตคติทางการเงิน ; พฤติกรรมทางการเงิน ; พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

ABSTRACT

This research aimed to develop problem-based learning activities to enhance financial literacy for pre-service teacher students and to study the effects of using problem-based learning activities to enhance financial literacy for these students. This research used a mixed-methods research design, specifically the concurrent embedded design, to collect both quantitative and qualitative data. The target group consisted of 38 fourth-year students majoring in Social Studies at the School of Education, University of Phayao, during the academic year 2023. The target group was selected using purposive sampling. The research instruments include: 1) six problem-based learning plans totaling 16 hours; 2) a 50-item financial literacy test for pre-service teacher students; and 3) a 25-item structured interview. Quantitative data was analyzed using mean, standard deviation, percentage, and t-test statistics, while qualitative data was analyzed through content analysis. The research findings indicated that: 1) The development of learning activities using problem-based learning consisted of six steps: Step 1: Identifying and connecting the problem; Step 2: Defining problem-solving strategies; Step 3: Investigating the problem; Step 4: Synthesizing knowledge; Step 5: Concluding and evaluating solutions; and Step 6: Presenting and assessing the outcomes, which these learning activities effectively enhanced the financial literacy of the students. 2) The students' financial literacy was significantly higher after the problem-based learning activities compared to before, at the .05 level. Furthermore, all components of financial literacy-financial knowledge, financial attitudes, and financial behaviors - were significantly higher after the activities at the .05 level. The learning activities using problem-based learning significantly improved students' financial literacy and their personal financial planning behaviors, including income management, expense management, savings management, and investment management.

Keywords : Learning Activities Using Problem-Based Learning ; Financial Literacy ; Financial Knowledge ; Financial Attitudes ; Financial Behaviors ; Personal Financial Planning Behaviors

บทนำ

กระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างมากมาย ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ผลักดันให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้หลายประเทศกำลังเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงิน ความยากจน ภาวะการว่างงาน และความเปราะบางด้านการเงินของภาคครัวเรือน และการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของหลายประเทศ จากรายงานของ OECD เกี่ยวกับข้อมูลการประเมินความรู้ทางการเงิน PISA 2022 พบว่า นักเรียนมากกว่าสองในสามใช้ผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเป็นประจำ แต่ความรู้ทางการเงินยังต่ำเกินไป รัฐบาลแต่ละประเทศควรเพิ่มพูนความรู้ทางการเงินให้คนหนุ่มสาว เพื่อช่วยให้ตัดสินใจทางการเงินอย่างชาญฉลาดในอนาคต พร้อมทั้งควรส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันในการรับความรู้ทางการเงินในโรงเรียน และเสริมสร้างเจตคติทางการเงินของนักเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจในเรื่องการเงิน (OECD, 2024) ปัจจุบันประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์และกำลังประสบปัญหาภาวะหนี้สินครัวเรือนในระดับที่สูงมาก โดยสาเหตุสำคัญมาจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความฉลาดรู้ทางการเงินอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และจากผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทยโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ.2563 พบว่าคนไทยมีความตระหนักเรื่องการออมเงิน เพื่อใช้ยามฉุกเฉิน และการออมเพื่อการเกษียณมากขึ้น ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นของการเก็บเงินสำรองมากขึ้น (Bank of Thailand, 2021) อีกทั้งความตื่นตัวของประชาชนต่อการรับรู้เรื่องการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีเงินออมเพียงพอต่อการดำรงชีวิตหลังเกษียณ จึงต้องเตรียมรับมือกับการสถานการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้น ภาครัฐและหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเตรียมส่งเสริมความรู้ทางการเงิน ส่งเสริมให้มีการออมและการลงทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ทางการเงินมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้จริง อันจะนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินที่เป็นรากฐาน

สำคัญของเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ทำให้คำว่าความฉลาดรู้ทางการเงิน เริ่มถูกนำมาใช้ในสังคมไทยจนเริ่มเป็นที่คุ้นชินมากขึ้น

ความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และทักษะ (Skill) ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงิน ทำให้บุคคลสามารถตัดสินใจด้านทรัพยากรทางการเงินได้อย่างรอบรู้จากข้อมูลรอบด้าน เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ทางการเงิน เมื่อเกิดพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสมแล้ว โดยประยุกต์ใช้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นทักษะในการบริหารจัดการเงิน อันนำไปสู่ความมีวินัยทางการเงินและความอยู่ดีมีสุข ตลอดจนสามารถดูแลและระมัดระวังหรือป้องกันตนเองให้ปลอดภัยทางการเงินรูปแบบต่างๆ จากความสำคัญของปัญหาการขาดความฉลาดรู้ทางการเงิน รัฐบาลไทยจึงมอบนโยบายให้กระทรวงการคลังจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะทางการเงิน และนโยบายสร้างรายได้ ลดรายจ่าย และเสริมทักษะเพื่อช่วยให้คนไทยมีความพร้อมรับมือกับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Thai Government, 2023) แม้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยจะมีการส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องการเงิน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเป็นส่วนหนึ่งของสาระเศรษฐศาสตร์ แต่ยังคงพบว่าการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาอย่างเป็นรูปธรรมได้ โดยมีสาเหตุมาจากการขาดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม วิธีสอนและรูปแบบการสอนไม่สอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงิน จึงส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินที่กำหนดไว้ได้ (Thongphrak & Triwaranyu, 2019)

ด้วยเหตุนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องตระหนักในการปลูกฝังและเตรียมนิสิตวิชาชีพรูซึ่งกำลังจะไปเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาในอนาคตอันใกล้ ให้มีความรู้พื้นฐานทางการเงิน โดยเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้รับความรู้ทางการเงินได้ทดลองตัดสินใจทางการเงินก่อนที่จะต้องไปเผชิญหน้ากับเหตุการณ์การเงินอันซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในสังคม สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินที่ดีนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติในการเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การตัดสินใจทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านตัวอย่างสถานการณ์ทางการเงินที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดจากการตัดสินใจที่ผู้เรียนอาจต้องเผชิญในอนาคต ความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นผลมาจากหลายปัจจัยตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับสังคมเป็นผลมาจากการปลูกฝังด้านการเงินผ่านครอบครัว พ่อแม่หรือเพื่อน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความฉลาดรู้ ดังนั้นการมีความฉลาดรู้ทางการเงินที่ดีจึงนำไปสู่การประสบความสำเร็จทางการเงิน ช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาทางการเงินและความยากจน อีกทั้งยังส่งผลต่อเศรษฐกิจของบุคคลในด้านของภาวะหนี้สิน การชำระหนี้ การออมเงิน และการจัดการทางการเงินที่ดีในอนาคต (Singhal & Singh, 2020 ; Swiecka, 2020) เพื่อให้ นิสิตครูสังคมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเงินและพัฒนาไปสู่การเป็นครูผู้สอนที่มีความฉลาดรู้ทางการเงิน อันจะเป็นกำลังสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ การศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่ามีแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิธีหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้เรื่องการเงิน โดยสามารถตัดสินใจทางการเงินในสถานการณ์ที่หลากหลายและใกล้เคียงกับชีวิตที่ผู้เรียนจะต้องเผชิญภายใต้บริบททางการเงินส่วนบุคคลอย่างแท้จริง

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เกี่ยวข้องกับแนวคิดในเรื่องของการเรียนรู้ที่นักจิตวิทยาทางการศึกษากลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมนิยม (Behaviorist Learning Theory) และกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญานิยม (Cognitive Learning Theory) จากการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน ได้มีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เชื่อมโยงและระบุปัญหา 2) กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา 3) ศึกษาปัญหา 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบและ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงิน ความยากจน ภาวะการว่างงาน และความเปราะบางด้านการเงินของภาคครัวเรือนในสังคมไทย เพื่อเป็นการเตรียมความรู้ทางการเงินให้กับนิสิตวิชาชีพรู ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน และช่วยรับมือกับปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากวิธีการสอนที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการฝึกทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง เป็นการเรียนรู้ตลอดเวลา โดยมี การเชื่อมโยงความรู้เก่าให้เข้ากับความรู้ใหม่ ทั้งนี้ยังเป็นวิธีสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเรียนรู้จากประสบการณ์ การลงมือปฏิบัติและนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้ตลอดชีวิต (Office of the Education Council, 2007 ; Suttirat, 2009) เสนอแนวคิดการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในทำนองเดียวกันว่า “เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดขั้นสูง และทักษะในการสื่อสารส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้บทบาทตนเองจากประสบการณ์ ในชีวิตจริงหรือสถานการณ์ที่ถูกจำลองขึ้นมา มีอิสระในการเรียนรู้ เพื่อให้มีทักษะในการสืบเสาะหาความรู้

การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง” ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งมีการกำหนดสถานการณ์ปัญหา กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าร่วมกัน ทำให้เกิดการพัฒนาคิดวิเคราะห์และเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินให้กับผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง และเป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา แต่ในปัจจุบันการศึกษาวิจัยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ยังไม่ค่อยมีการนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินให้แก่ผู้เรียนเท่าที่ควร

ฉะนั้นการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู และศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและความรู้เกี่ยวกับการจัดการการเงิน โดยมีการกำหนดสถานการณ์ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และเชื่อมโยงกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผ่านมาของนิสิต พัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของตนเองและสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ และพัฒนาไปสู่การเป็นครูผู้สอนที่ถ่ายทอดความรู้ทางการเงินให้แก่เยาวชน ในสถานศึกษา ร่วมสร้างเยาวชนให้มีความฉลาดรู้ทางการเงิน มีภูมิคุ้มกันทางการเงิน อันจะนำไปสู่รากฐานสำคัญของเศรษฐกิจที่ยั่งยืนของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่เสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่เสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน

สำหรับนิสิตวิชาชีพครู โดยเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินทั้งภาพรวมและรายด้านก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการสอนที่สำคัญในการฝึกทักษะกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง วิธีนี้เชื่อมโยงความรู้เก่าและใหม่ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์และการลงมือปฏิบัติ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ตลอดชีวิต การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การคิดขั้นสูง และการสื่อสาร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้บทบาทตนเองจากประสบการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง มีอิสระในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการค้นคว้าหาความรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสำนักงานสภาการศึกษาได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (Office of the Education Council, 2007) ดังนี้ 1) เชื่อมโยงและระบุปัญหา ผู้สอนระบุสิ่งที่ปัญหาที่นักเรียนสนใจและต้องการค้นหาคำตอบ 2) กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ผู้เรียนวางแผนการศึกษา ค้นคว้าและอภิปรายปัญหาในกลุ่ม ผู้สอนช่วยกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย 3) ดำเนินการค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนและดำเนินการค้นคว้าด้วยตนเอง 4) สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้และอภิปรายผลเพื่อสังเคราะห์ความรู้ที่ได้รับ 5) สรุปและประเมินคำตอบ ผู้เรียนสรุปและประเมินผลงานว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่ม 6) นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย และผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้และทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสื่อสาร ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Office of the Education Council, 2007 ; Suttirat, 2009)

ความฉลาดรู้ทางการเงิน

ความฉลาดรู้ทางการเงิน เป็นสมรรถนะสำคัญของพลเมืองที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงินและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมแก่พลเมืองให้มีความสามารถในการบริหารจัดการเงินและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ซึ่งความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นหนึ่งในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ควรพัฒนาให้กับผู้เรียน องค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางการเงิน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) เจตคติทางการเงิน (Financial Attitudes) และพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

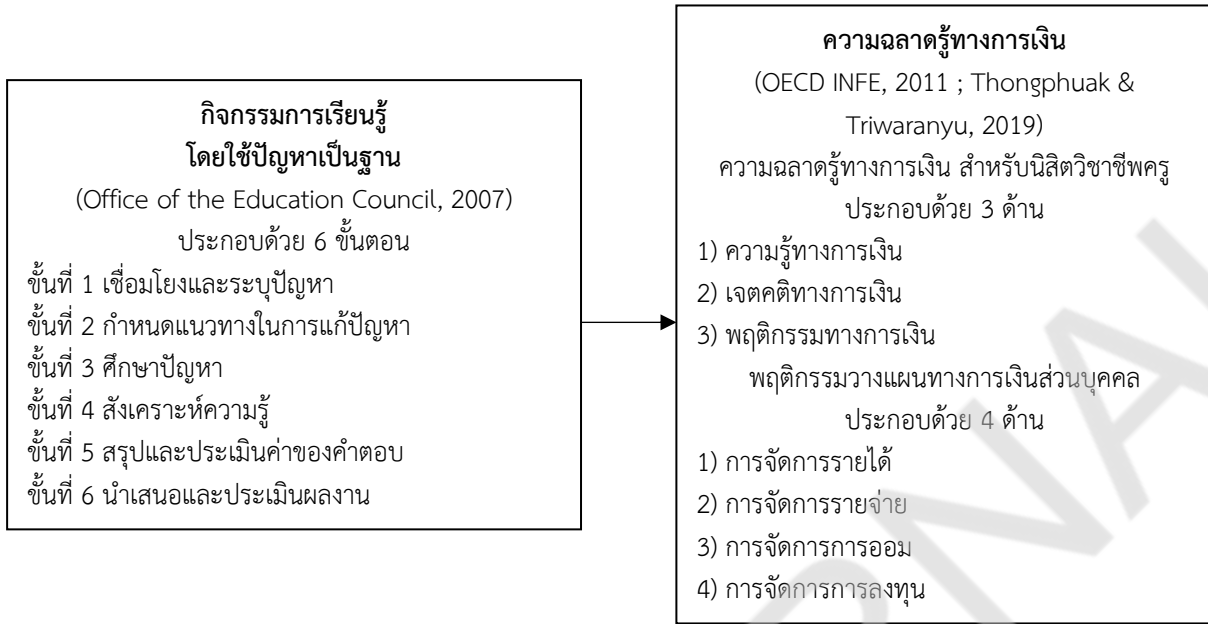
(OECD INFE, 2011) ซึ่งด้านพฤติกรรมทางการเงินมีความจำเป็นต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุน เพื่อให้เข้าใจถึงการนำความรู้ทางการเงินไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ความฉลาดรู้การเงินเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน เนื่องจากการมีความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะพื้นฐานและความเสี่ยงของบริการทางการเงินจะทำให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติ เพื่อให้ตัดสินใจเลือกใช้อย่างเหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของตนเอง มีวินัยทางการเงิน รู้จักวางแผนทางการเงินและสามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lusardi, 2019 ; Swiecka, 2020)

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงิน

แนวทางสำคัญในการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงิน ผ่านการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน โดยการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาทางการเงินการเรียนการสอนในห้องเรียน รวมถึงการทำกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางการเงิน ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ทางการเงินในรูปแบบต่างๆ ที่จัดโดยหน่วยงานทางการศึกษา หรือองค์การด้านการเงินและเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการเงินของประชาชนในแต่ละช่วงวัย สถาบันคีนันแห่งเอเชียได้เสนอว่า ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการเงินของไทย ควรมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนที่หลากหลายมีนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเงินของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การประกวดแข่งขัน การแสดงนิทรรศการ การจัดงานเทศกาล การทำค่ายผู้นำการทำธุรกิจจำลอง เป็นต้น การพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรง ผ่านสถานการณ์ที่ผู้สอนได้กำหนดหรือสร้างขึ้น ในลักษณะของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติ การโต้วาทีทางวิชาการ การเล่าเรื่อง การอภิปรายร่วมกัน และการนำเสนอข้อมูล เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนประมวลความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมิติทัศน์พื้นฐานทางการเงิน มาประยุกต์ใช้ร่วมกับทักษะทางการเงินเพื่อตัดสินใจในการบริหารจัดการเงินในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น อันนำไปสู่การมีเจตคติที่ดีทางการเงินและมีพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม (Kenan Institute Asia, 2015) ความรู้ทางการเงินจึงเป็นความรู้เฉพาะทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจทางการเงิน มีพฤติกรรมทางการเงินที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การออม การวางแผนทางการเงิน การจัดการทางการเงิน และการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทักษะคิดทางการเงินคือ ทักษะคิดต่อการจัดการทางการเงิน มีมุมมองการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมและมีการกำหนดแผนการออมเงิน ซึ่งประกอบด้วย ทักษะคิดต่อการจัดการทางการเงิน มุมมองการวางแผนทางการเงิน และการกำหนดแผนการออมเงิน (Intaprot et al., 2023) ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินให้กับผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ทางการเงิน เจตคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงินควรทำการศึกษาให้ครอบคลุมถึงพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุน เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญา (Cognitive Learning Theory) โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ทางการเงิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคำนวณดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ การใช้จ่ายอย่างชาญฉลาด การเก็บเงินสำรองฉุกเฉิน ผลตอบแทนการลงทุน การวางแผนทางการเงินตามช่วงวัย การวางแผนเกษียณ ภูมิคุ้มกันทางการเงิน การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และการโอนย้ายความเสี่ยงภัย 2) ด้านเจตคติทางการเงิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับเจตคติต่อการใช้จ่ายและเก็บออมในระยะยาว เจตคติต่อฐานะทางการเงินในปัจจุบันและอนาคต และเจตคติต่อการใช้เงินเพื่อตอบสนองความต้องการ และ 3) ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการไตร่ตรองก่อนซื้อ การดูแลการเงินส่วนบุคคลอย่างรอบคอบ การตั้งเป้าหมายระยะยาวและมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การตัดสินใจทางการเงิน และจัดสรรเงินก่อนใช้ การออมหรือการลงทุนที่เหมาะสม การศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจ และการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ รวมไปถึงพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) รูปแบบเชิงฝังตัวแบบเกิดพร้อมกัน (Concurrent Embedded Design) ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษา กับนิสิตวิชาชีพอครุ สาขาวิชาการศึกษา แขนงวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2566 ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pre-Test and Post-Test Design) และสัมภาษณ์พฤติกรรมวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนิสิตภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตวิชาชีพอครุ สาขาวิชาการศึกษา แขนงวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 38 คน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายนี้ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากนิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชา 161433 วิทยาการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ตามแผนการเรียนของหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินของนิสิตครูสังคมศึกษา จำนวน 6 แผน ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน สร้างจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่สอดคล้องกับเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจ เพื่อสังเคราะห์สถานการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อย เพื่อนำข้อมูลมากำหนดเนื้อหา และประสบการณ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบหาระดับคุณภาพที่เหมาะสมแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามหลักของลิเคิร์ต (Likert) ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.07$) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีระดับคุณภาพที่เหมาะสมกับการนำไปใช้

2. แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพอครุ ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจำนวน 50 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามองค์ประกอบการวัดความฉลาดรู้การเงินทั้ง 3 ด้าน ตามรายละเอียดของเครื่องมือวิจัย OECD INFE (2011) ; Thongphuak & Triwaranyu (2019) ; Thananivat & Kanjanawasi (2023) ได้แก่

ตอนที่ 1 ด้านความรู้ทางการเงิน แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ หากตอบถูกได้ 1 คะแนน หากตอบไม่ถูก หรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน

ด้านความรู้ทางการเงิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคำนวณดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ การใช้จ่ายอย่างชาญฉลาด การเก็บเงินสำรองฉุกเฉิน ผลตอบแทนการลงทุน การวางแผนทางการเงินตามช่วงวัย การวางแผนเกษียณ ภูมิคุ้มกันทางการเงิน การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และการโอนย้ายความเสี่ยงภัย

ตอนที่ 2 ด้านเจตคติทางการเงิน เป็นคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้แบบสอบถามตามมาตรวัดของ Likert จำนวน 12 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 12 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ในกรณีที่ เป็นข้อคำถามเชิงบวก หากเลือกตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ได้ 5 คะแนน หากเลือกตอบ “เห็นด้วย” ได้ 4 คะแนน หากเลือกตอบ “ไม่แน่ใจ” ได้ 3 คะแนน หากเลือกตอบ “ไม่เห็นด้วย” ได้ 2 คะแนน หากเลือกตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ได้ 1 คะแนน หากเลือกตอบอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ หรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน ในกรณีที่ เป็นข้อคำถามเชิงลบ หากเลือกตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ได้ 5 คะแนน หากเลือกตอบ “ไม่เห็นด้วย” ได้ 4 คะแนน หากเลือกตอบ “ไม่แน่ใจ” ได้ 3 คะแนน หากเลือกตอบ “เห็นด้วย” ได้ 2 คะแนน หากเลือกตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ได้ 1 คะแนน หากเลือกตอบอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ หรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน

ด้านเจตคติทางการเงิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับเจตคติต่อการใช้จ่ายและเก็บออมในระยะยาว เจตคติต่อฐานะทางการเงินในปัจจุบันและอนาคต และเจตคติต่อการใช้เงินเพื่อตอบสนองความต้องการ

ตอนที่ 3 ด้านพฤติกรรมทางการเงิน เป็นคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้แบบสอบถามตามมาตรวัดของ Likert จำนวน 18 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 18 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ในกรณีที่ เป็นข้อคำถามเชิงบวก หากเลือกตอบ “มากที่สุด” ได้ 5 คะแนน หากเลือกตอบ “มาก” ได้ 4 คะแนน หากเลือกตอบ “ปานกลาง” ได้ 3 คะแนน หากเลือกตอบ “น้อย” ได้ 2 คะแนน หากเลือกตอบ “น้อยที่สุด” ได้ 1 คะแนน หากเลือกตอบอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ หรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน ในกรณีที่ เป็นข้อคำถามเชิงลบ หากเลือกตอบ “น้อยที่สุด” ได้ 5 คะแนน หากเลือกตอบ “น้อย” ได้ 4 คะแนน หากเลือกตอบ “ปานกลาง” ได้ 3 คะแนน หากเลือกตอบ “มาก” ได้ 2 คะแนน หากเลือกตอบ “มากที่สุด” ได้ 1 คะแนน หากเลือกตอบอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ หรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน

ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการไต่ตรงก่อนซื้อ การดูแลการเงินส่วนบุคคลอย่างรอบคอบ การตั้งเป้าหมายระยะยาวและมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้ การออมหรือการลงทุนที่เหมาะสม การศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจ และการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (IOC) และความถูกต้องทางด้านภาษา แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้น นำแบบทดสอบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินไปทดลองใช้กับนิสิตแขนงวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) โดยแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน ตอนที่ 1 ด้านความรู้ทางการเงิน มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.20-0.73 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.40-0.62 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 โดยการหาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson ตอนที่ 2 ด้านเจตคติทางการเงิน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.68 และตอนที่ 3 ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 โดยการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach) หรือ Item Total Correlation จากนั้นให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและหลังเรียน

3. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่าข้อคำถามในการสัมภาษณ์นั้นใช้ได้ สามารถนำไปใช้สำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมกรวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ที่แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ การจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) รูปแบบเชิงฝังตัวแบบเกิดพร้อมกัน (Concurrent Embedded Design) ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษา กับนิสิตวิชาชีพครู จำนวน 38 คน โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
2. ผู้วิจัยบอกจุดประสงค์การเรียนรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้นิสิตทราบ

3. ผู้วิจัยให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครูก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน จำนวน 50 ข้อ ซึ่งผ่านการทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) กับนิสิตวิชาชีพครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
4. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 6 แผน รวม 16 ชั่วโมง
5. ผู้วิจัยให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครูหลังเรียน (Post-test)
6. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์นิสิตกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 25 ข้อ
7. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและหลังเรียนและข้อมูลการสัมภาษณ์ไปทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยการตรวจสอบหาระดับคุณภาพที่เหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามหลักของลิเคิร์ต (Likert) โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของ แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินแบบสัมภาษณ์ และหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน
2. การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินของนิสิตที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และสถิติการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ นิสิต โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตีความหมาย และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบความเรียงลักษณะการอธิบาย เพื่อนำไปสรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน สำหรับนิสิตวิชาชีพครู ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน สำหรับนิสิตวิชาชีพครู

แผนฯ ที่	เรื่อง	ขั้นตอนการใช้ปัญหาเป็นฐาน	เวลาที่ใช้ (ชั่วโมง)
1	ชีวิตดีเริ่มต้นที่การวางแผน	ขั้นที่ 1 เชื่อมโยงปัญหาและระบุปัญหา กิจกรรม ศึกษาสถานการณ์ปัญหาและพฤติกรรมทางการเงินของคนไทยจากวิดีโอ คลิปและโจทย์สถานการณ์ปัญหา	3
2	การใช้จ่ายอย่างชาญฉลาด	ขั้นที่ 2 กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา กิจกรรม ศึกษาปัญหาพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสม และสาเหตุของปัญหา	3
3	การจัดการความเสี่ยงในชีวิต และทรัพย์สิน	ขั้นที่ 3 ศึกษาปัญหา กิจกรรม ศึกษาผลกระทบจากพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสม และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แผนฯ ที่	เรื่อง	ขั้นตอนการใช้ปัญหาเป็นฐาน	เวลาที่ใช้ (ชั่วโมง)
4	การวางแผนการเงินสำหรับอนาคต	ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ กิจกรรม นำเสนอข้อมูลการค้นคว้าและอภิปรายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์	3
5	วางแผนพร้อมสรรพเพื่อรับเกษียณ	ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ กิจกรรม ออกแบบการวางแผนการเงินตามช่วงวัยของชีวิต การใช้จ่าย การออม การลงทุน และอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2
6	แผนการเงินที่ดี สู้วัยเกษียณที่เปี่ยมสุข	ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน กิจกรรม นำเสนอการออกแบบการวางแผนการเงินตามช่วงวัยของชีวิต และสรุปองค์ความรู้ในภาพรวม	2

จากตารางที่ 1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน สำหรับนิสิตวิชาชีพครู พบว่า โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน รวม 16 ชั่วโมง ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เชื่อมโยงและระบุปัญหา 2) กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา 3) ศึกษาปัญหา 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบและ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน

เมื่อพิจารณาโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการพัฒนาคิดวิเคราะห์และเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินให้กับผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้และพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินได้ ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council, 2007) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เชื่อมโยงและระบุปัญหา ขั้นที่ 2 กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ศึกษาปัญหา ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและพัฒนาศักยภาพของตนเอง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเน้นให้ผู้เรียนได้เผชิญกับโจทย์สถานการณ์ทางการเงินที่มีโอกาสเกิดขึ้นจริง ได้ฝึกการเชื่อมโยงปัญหา และอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะส่งผลต่อความฉลาดรู้ทางการเงิน อีกทั้งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ยกสถานการณ์ตัวอย่างจากปัญหาที่มีโอกาสเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน และผู้เรียน ฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา การแก้ปัญหาาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นได้อย่างชัดเจน และเห็นวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aujhan et al. (2019) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Palatip & Keeratichamroen (2020) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ กฎหมายและการเมืองเรื่องใกล้ตัว และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการศึกษาค้นคว้า สร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การศึกษาค้นคว้าข้อมูลโดยใช้สื่อที่หลากหลาย กระบวนการกลุ่มส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนฝึกใช้การคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ สื่อสาร และสรุปองค์ความรู้ได้

2. ผลการศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงิน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงิน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	Sig	
1. องค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางการเงิน						
1.1 ความรู้ทางการเงิน	ก่อนเรียน	20	9.82	3.40	5.28*	.00
	หลังเรียน	20	12.76	3.08		
1.2 เจตคติทางการเงิน	ก่อนเรียน	12	9.03	0.99	5.07*	.00
	หลังเรียน	12	9.97	0.84		
1.3 พฤติกรรมทางการเงิน	ก่อนเรียน	18	10.17	1.66	3.43*	.00
	หลังเรียน	18	11.25	1.78		
2. ความฉลาดรู้ทางการเงิน						
ก่อนเรียน	50	29.02	3.71	7.17*	.00	
หลังเรียน	50	33.98	4.07			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแยกตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางการเงิน และค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า คะแนนรวมความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 29.02 และ 33.98 ตามลำดับ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกัน พบว่า ความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายองค์ประกอบทุกด้าน

เมื่อพิจารณาผลคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและหลังเรียนจำแนกตามองค์ประกอบการวัดในแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน พบว่า นิสิตมีความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกองค์ประกอบของการวัดความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินให้กับผู้เรียนได้ ทั้งนี้อาจมีเหตุผลอันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีการกำหนดสถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดขั้นสูง และทักษะในการสื่อสาร ช่วยให้นักเรียนฝึกใช้การคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ สื่อสาร สรุปลองความรู้ได้ และผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้มีทักษะในการสืบเสาะหาความรู้ มีอิสระในการเรียนรู้ และทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongphrak & Triwaranyu (2019) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์โดยใช้เกมจำลองสถานการณ์ที่มีต่อการรู้เรื่องการเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์โดยใช้เกมจำลองสถานการณ์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้เรื่องการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้เรื่องการเงินในทุกองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้และความสามารถทางการเงิน 2) เจตคติทางการเงิน และ 3) แนวโน้มของพฤติกรรมทางการเงิน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Intaprot et al (2023) ได้ศึกษาประสิทธิผล

ของหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน โดยการจัดการเรียนรู้ใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมจำลองสถานการณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินโดยการจัดการเรียนรู้ใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมจำลองสถานการณ์ มีความฉลาดรู้ทางการเงินสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pongchai et al. (2023) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการ โค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์สามารถส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนได้ นักเรียนมีความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ตรงกันกับความสำคัญของความฉลาดรู้ทางการเงินว่ามีความสำคัญกับตนเองมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นผลมาจากกิจกรรมการโค้ชที่สะท้อนให้นักเรียนเห็นว่าการตั้งเป้าหมายทางการเงินส่งผลให้บุคคลที่มีเป้าหมายนั้นประสบความสำเร็จในด้านการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sakondhawit & Triwaranyu (2020) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉกัทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดรู้การเงินหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้การเงินจะพบว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความรู้และทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านเจตคติทางการเงินตามลำดับ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ทางการเงินจริง ให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาและอภิปรายร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนจะส่งผลต่อความฉลาดรู้การเงินของผู้เรียน

นอกจากการศึกษาผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแยกตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางการเงิน และค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แล้วนั้น ได้มีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลพฤติกรรมกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนิสิตวิชาชีพครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุน ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์นิสิตปรากฏข้อมูลเชิงคุณภาพในแต่ละองค์ประกอบ สรุปได้ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมด้านการจัดการรายได้ ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีรายได้จากพ่อแม่หรือครอบครัวโดยตรง นิสิตบางรายได้รับรายได้จาก กยศ. และรายได้เสริมอื่นๆ จากงานที่ทำงานเป็นประจำหรืองานเสริมเพื่อเพิ่มรายได้จากการขายสินค้าออนไลน์หรือขายของตามตลาด ส่วนด้านการจัดสรรรายได้นั้น นิสิต มีการแบ่งรายได้ออกเป็นเงินออมและค่าใช้จ่ายส่วนตัว โดยการทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างคร่าวๆ แบ่งเปอร์เซ็นต์ของรายได้เพื่อเก็บเป็นเงินออมและใช้จ่ายส่วนตัว นิสิตบางคนมีการแบ่งเงินไว้ในธนาคารแทนการทำบัญชีรายรับรายจ่ายโดยตรง หรือใช้แอปพลิเคชัน เพื่อบันทึกรายรับรายจ่าย แทนการทำบัญชีในรูปแบบที่มีการจดบันทึก นิสิตบางคนแบ่งเงินตามรายสัปดาห์โดยกำหนดจำนวนเงินที่จะเก็บและใช้ในแต่ละสัปดาห์ และนิสิตบางคนใช้แอปพลิเคชันเพื่อช่วยในการแบ่งเงินเป็นสัดส่วนต่างๆ ดังตัวอย่างของคำตอบจากการสัมภาษณ์

“...มีรายรับมาจากพ่อแม่ที่ให้ทุกเดือน ญาติ กยศ. ที่ให้เดือนละ 3,000 บาท และการขายเสื้อผ้ามือสอง...”
“...ไม่มีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย แต่จะมีการทำบัญชีอยู่ 2 บัญชี เป็นบัญชีที่เอาไว้ใช้จ่ายในแต่ละวันและบัญชีเงินเก็บเอาไว้ใช้ยามจำเป็น...” “...เคยทำงานหารายได้พิเศษ ด้วยการงานเสิร์ฟอาหาร แต่ปัจจุบันไม่ทำแล้วเนื่องจากทำในเวลาว่างคืนเลยทำในช่วงปิดเทอม อีกแหล่งรายได้มักเอาเสื้อผ้ามือสองของตนเองโพสต์ขาย เพราะใส่ไม่เกิน 3 ครั้ง เปื้อนและขายเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายต่อไป...” (1)

พฤติกรรมด้านการจัดการรายจ่าย ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอและสามารถจัดการรายจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่บางคนมีรายได้ไม่เพียงพอและต้องหารายได้เสริมจากที่อื่น โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในหมวดค่าอาหาร ค่าหอพัก ค่าน้ำมันรถ ค่าของใช้ส่วนตัว การซื้อของออนไลน์ ค่าใช้จ่ายสำหรับสัตว์เลี้ยง และค่าเครื่องดื่มในการสังสรรค์ซึ่งจะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุด และพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการไตร่ตรองและคำนวณก่อนใช้จ่าย โดยพิจารณาความจำเป็น ความคุ้มค่า และจำนวนเงินในบัญชี นิยมการชำระเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ตรงเวลาหรือก่อนเวลาเสมอ โดยให้เหตุผลว่าไม่ชอบการค้างชำระหรือไม่อยากเป็นหนี้สิน สำหรับค่าใช้จ่ายสำคัญ เช่น ค่าหอพัก ค่าโทรศัพท์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่า Netflix ค่า Apple iCloud โดยมีช่องทางการชำระเงินผ่านโมบายแบงก์กิ้งและบัตรเครดิต เนื่องจากเพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการใช้จ่าย และบางครั้งยังได้รับแต้มจากการใช้บัตรเครดิต ไม่ค่อยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย

และรู้จักแก้ปัญหาเมื่อเงินไม่พอใช้ได้ดี นิสิตบางคนเมื่อประสบปัญหาเงินไม่พอใช้จะแก้ปัญหาโดยใช้เงินออมที่มีมาใช้ หรือขอเงินเพิ่มจากผู้ปกครอง ยืมเงินจากเพื่อน ขายเป็นเกมหรือของสะสมที่มีอยู่ พยายามปรับเปลี่ยนการใช้จ่าย อย่างระมัดระวังตัดลดรายจ่าย ใช้เงินให้น้อยลง ดังตัวอย่างของคำตอบจากการสัมภาษณ์

“...มีรายได้เดือนละ 9,000 ถึง 12,000 บาท เพียงพอต่อรายจ่าย โดยก่อนเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย พอได้ค่านม ไข่แล้วก็ต้องใช้ชื้ออะไร ค่าหอเช่าไหน ค่ากินวันละเท่าไร...” “...ค่าใช้จ่ายจะหมดไปกับค่าหอ ค่ากิน ค่าดื่มสังสรรค์ มักจะใช้จ่ายต้นเดือนและกลางเดือน...” “...เคยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย เพราะอยู่ดีๆ มีค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือ จากที่วางแผนไว้ แก้ปัญหาโดยการยืมเพื่อน ยืมน้องชาย และนำเงินในเดือนต่อไปที่ได้มาคืน...” (2)

พฤติกรรมด้านการจัดการการออม ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า นิสิตเข้าใจว่าการออมมีความจำเป็น ตระหนักถึง การออมเพื่ออนาคต นิสิตส่วนใหญ่มีการเก็บออมเงินแต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการหรือเป้าหมายทางการเงินและ มีความต้องการความรู้ในเรื่องช่องทางการออมที่หลากหลาย มีการจัดสรรเงินออมในลักษณะแบ่งส่วนของเงินออมไว้ก่อน ที่จะนำเงินไปใช้จ่ายใช้สอย โดยเงินออมส่วนใหญ่เก็บไว้เป็นเงินสำรองยามฉุกเฉิน ทั้งในรูปเงินสดและเก็บในบัญชีเงินฝาก ในธนาคาร เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเงินและการออมด้วยตนเองจากครอบครัว จากวิดีโอบน YouTube เว็บไซต์อินเทอร์เน็ต และช่องทางออนไลน์ เลือกรูปแบบการออมที่เน้นการลงทุนหรือการฝากเงินในธนาคารเพื่อให้เงินเติบโต สำหรับการวางแผนการออมในอนาคต ส่วนใหญ่ระบุว่า มีเงินออมอยู่แต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการหรือเป้าหมายทางการเงินของตนเอง ดังตัวอย่างของคำตอบจากการสัมภาษณ์

“...ตอนนี้เงินออมผมนั้นขาดหายไปมากกว่าร้อยละ 90 ของเดิมที่มีอยู่ ซึ่งเป็นปัญหาในการใช้ชีวิตอย่างมาก และสถานการณ์การเงินตอนนี้ของผมกำลังจะกลับมาฟื้นตัวอีกครั้ง...” “...มีการจัดสรรเงินออมโดยเอาไว้ในธนาคาร ที่ไม่สามารถถอนได้ง่าย เพราะถ้าถอนง่ายเราจะใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย...” “...มีเป้าหมายในการออมเพื่อเหตุฉุกเฉินยามจำเป็น เก็บไว้ชื้อของที่อยากได้ เก็บไว้เป็นทุนสำรองอนาคต และเก็บไว้ส่งน้องสาวเรียนต่อในอนาคต...” (3)

พฤติกรรมด้านการจัดการการลงทุน ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า นิสิตเข้าใจความหมายของการลงทุน เห็นว่า การลงทุนที่หลากหลายมีความจำเป็น นิสิตส่วนใหญ่สนใจการลงทุนเพราะเห็นว่าเป็นโอกาสในการสร้างรายได้เสริม และเพิ่มมูลค่าเงินที่มีอยู่ นิสิตบางคนยังไม่สนใจหรือยังไม่กล้าลงทุนเพราะขาดความรู้หรือความมั่นใจในการลงทุน และมีการวางแผนนำเงินไปลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย ตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินโดยพิจารณา ถึงความเสี่ยงและผลตอบแทน ความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือของบริษัทหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การมีรีวิว หรือมีคนแนะนำ นิสิตส่วนใหญ่มีความสนใจการลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ได้แก่ สลากออมสิน เงินฝากธนาคาร พันธบัตร กรมธรรม์ประกันชีวิต หุ้นและคริปโตเคอเรนซี มีการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ดี มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการกระจายความเสี่ยง อีกทั้งยังมีความต้องการให้สถานศึกษาจัดให้ความรู้เรื่องการลงทุนที่หลากหลาย เนื่องจากความรู้ เรื่องการลงทุนเป็นสิ่งจำเป็นต่ออนาคต ดังตัวอย่างของคำตอบจากการสัมภาษณ์

“...สนใจเรื่องการลงทุน เพราะในอนาคตอันใกล้และในวัยเกษียณต้องใช้เงินในการทำที่เราบรรลุเป้าหมาย ต้องใช้เงินอีกเยอะ...” “...หากจะลงทุนอะไรสักอย่างมีวิธีการตัดสินใจเลือกโดยการศึกษาในโลกอินเทอร์เน็ต ดูจากหลายที่ รวมกันแล้วค่อยตัดสินใจ...” “...การให้ความรู้เรื่องการลงทุนที่หลากหลายมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่คนยังไม่มีความรู้และไม่รู้จะเรียนที่ไหน...” (4)

จากผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kraisongram & Kaoiean (2022) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย : การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ ผลการวิจัยพบว่า การได้รับการปลูกฝังด้านการเงินจากครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่พบว่ามีอิทธิพลทางอ้อมผ่านประสบการณ์ทางการเงินของนักเรียน เมื่อพิจารณาปัจจัย ระดับห้องเรียนพบว่า ความฉลาดรู้ทางการเงินของครูมีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการเงิน แต่มีอิทธิพล ของกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการเงินที่มีต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าการสนับสนุนของโรงเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ทางการเงินซึ่งเป็นปัจจัยระดับโรงเรียนยังมีอิทธิพล ต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของครูอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sutthipongpan (2020) ได้ศึกษาพฤติกรรมการวางแผน ทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการวางแผน ทางการเงินในสี่ด้านคือ รายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ผู้เรียนทุกชั้นปีมีพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงมากกว่าคนไทยและ The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD) ในทุกด้าน ในขณะที่ผู้เรียนแต่ละชั้นปี และแต่ละสาขาวิชา มีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จุดอ่อนที่ควร

ปรับปรุงคือ การสร้างเป้าหมายทางการเงินในอนาคตและปฏิบัติให้ได้จริง แนวทางที่ควรส่งเสริมคือ การให้ความรู้เชิงลึกในชั้นเรียนในรูปแบบรายวิชาบังคับและการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อเพิ่มทักษะและปรับพฤติกรรมทางการเงินแก่ผู้เรียนทุกชั้นปีเริ่มตั้งแต่ชั้นปีแรกและทำอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Piriayarakul et al. (2021) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ที่โปรไฟล์กลุ่มแฝงพฤติกรรมทางการเงินของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมทางการเงินของนิสิตนักศึกษารวมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ พฤติกรรมด้านรายรับและค่าใช้จ่าย การออมเงินและการไม่ก่อหนี้ และการวางแผนทางการเงิน จากการวิเคราะห์โปรไฟล์กลุ่มแฝง พบว่านิสิตนักศึกษาสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ใช้จ่ายอย่างรอบคอบ กลุ่มที่ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า และกลุ่มที่มีพฤติกรรมทางการเงินต่ำ ผลการวิจัยนี้มีความสำคัญในการจำแนกกลุ่มพฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษา และเป็นแนวทาง ในการพัฒนาตัวแทรกแซงที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมทางการเงินของวัยหนุ่มสาวต่อไป

ซึ่งจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ จะเห็นได้ว่านิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกองค์ประกอบของการวัดความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินให้กับผู้เรียนได้ และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาให้นิสิตส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลทั้งด้านการจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุนได้ดี ทั้งนี้อาจมีเหตุผลอื่นเนื่องมาจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีความรู้ทางการเงิน มีเจตคติทางการเงินที่ดี และมีพฤติกรรมทางการเงิน อันส่งผลโดยตรงไปถึงการมีพฤติกรรมวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลได้ดี

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนิสิตวิชาชีพครู ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เชื่อมโยงและระบุปัญหา ขั้นที่ 2 กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ศึกษาปัญหา ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินของนิสิตได้
2. นิสิตมีความฉลาดรู้ทางการเงินจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความฉลาดรู้ทางการเงิน ด้านความรู้ ทางการเงิน ด้านเจตคติทางการเงิน และด้านพฤติกรรมทางการเงิน ในทุกองค์ประกอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาให้นิสิตส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลทั้งด้านการจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุนได้ดี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. โรงเรียน สถานศึกษา และสถาบันการผลิตครูได้แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับผู้เรียน
2. นิสิตวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษา แขนงวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยามีความฉลาดรู้ทางการเงินที่เพิ่มสูงขึ้น
3. สถานศึกษาที่ผลิตครูได้แนวทางสำหรับการพัฒนานิสิตวิชาชีพครูและการจัดการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินในสถานศึกษาและสถาบันการผลิตครูอื่นๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เชื่อมโยงและระบุปัญหา 2) กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา 3) ศึกษาปัญหา 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบและ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินให้กับนิสิตได้และช่วยปรับพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรเวลา ในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม และให้มีความยืดหยุ่นเพียงพอเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดอย่างอิสระ เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและท้าทาย ส่วนการเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน ควรจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม มีการยืดหยุ่น

เวลาให้ผู้เรียนได้คิดและปฏิบัติมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดอย่างอิสระ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของสมาชิกในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ผู้สอนควรเลือกประเด็นปัญหาที่เป็นที่สนใจของสังคมปัจจุบันเพื่อนำมาใช้ เป็นกรณีศึกษาในการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นความสนใจและความกระตือรือร้นของผู้เรียน ควรพัฒนาหรือบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้วิธีอื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการเรียนรู้ของนิสิต ตัวอย่างเช่น การบูรณาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสืบเสาะแบบมีวิจาร์ณญาณ หรือการเรียนรู้แบบร่วมมือในการพัฒนาความฉลาดรู้ในด้านอื่นๆ เช่น ความฉลาดรู้อาชีวศึกษา ความฉลาดรู้ดิจิทัล เป็นต้น นอกจากนี้ การนำแนวทางการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้ กับนิสิตในสถาบันการศึกษาอื่นๆ ก็ควรพิจารณาเลือกเนื้อหาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนและตอบโจทย์ความต้องการจากปัญหาสังคมในปัจจุบัน อีกทั้งการวิจัยครั้งต่อไปควรคำนึงถึงการประเมินผลการเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้มีความทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลา นอกจากนี้ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อก้ำจัดการวิจัย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงิน ควรสร้างโจทย์ปัญหาของสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้บ่อยในชีวิตประจำวัน ให้เวลาในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนิสิต และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แต่ละคนนั้น อาจใช้การสัมภาษณ์ทางออนไลน์หรือมีผู้ช่วยวิจัยในการสัมภาษณ์

References

- Aujhan, O., Chauvachrin, N. & Chaturanon, W. (2019). Effects of using problem-based learning management on science subject area of Matthayomsuksa 2 students. *Silpakorn Educational Research Journal*, 11(2),441-456.
- Bank of Thailand. (2021). *Report on the survey of financial skills in Thailand 2021*. Bangkok : Financial Literacy Promotion Division, Bank of Thailand.
- Intaprot, P., Yoonisil, W. & Sinjindawong, S. (2023). The effectiveness of an enrichment of financial literacy curriculum based on brain-based learning management of the undergraduate students in private higher education. *Journal of Social Science and Cultural*, 7(5),376-390.
- Kenan Institute Asia. (2015). *Financial Literacy for a Better Life Project 2015*. Bangkok : Citi Foundation.
- Kraisongkram, P. & Kaoiean, S. (2022). Factors affecting financial literacy among high school students: A multilevel structural equation model analysis. *Northeastern University Academic and Research Journal*, 12(3),27-40.
- Lusardi, A. (2019). Financial literacy and the need for financial education: Evidence and implications. *Swiss Journal of Economics and Statistics*, 155(1),1-8. doi:10.1186/s41937-019-0027-5
- OECD. (2024). *Action needed to address gaps in financial literacy among students*. Retrieved June 2024, from <https://www.oecd.org/en/about/news/press-releases/2024/06/Action-needed-to-address-gaps-in-financial-literacy-among-students.html>
- OECD INFE. (2011). *Measuring financial literacy: Core questionnaire in measuring financial literacy: Questionnaire and guidance notes for conducting an internationally comparable survey of financial literacy*. Paris : OECD Publishing.
- Office of the Education Council. (2007). *Problem-based learning management*. Bangkok : Innovation Promotion Group for Teachers and Educational Personnel.

- Palatip, P. & Keeratichamroen, W. (2020). A study of learning achievement on law and politics for life learning unit and critical thinking ability of Grade 8 students using problem-based learning with concept mapping. *Ratchaphruek Journal*, 18(2),74-81.
- Piriyarayakul, T., Kamkaet, W. & Phirummsombat, C. (2021). Latent profile analysis of financial behaviors among undergraduate students. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 27(1),135-152.
- Pongchai, Y., Jantakoon, J. & Onthanee, A. (2023). The development of economics learning activities by using online coaching process during COVID-19 crisis to enhance financial literacy for eight grade student. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 8(2),27-40.
- Sakondhawat, K. & Triwaranyu, C. (2020). The development of the economic learning activity package using scenario-based learning to promote the financial literacy of lower secondary school students. *Silpakorn Educational Research Journal*, 12(2),34-52.
- Singhal, M. & Singh, A. (2020). Factors contributing to the financial literacy of individual: A critical literature review. *Raja Balwant Singh College*, 32(1),1-12.
- Suttirat, C. (2009). *80 learning management innovations*. Bangkok : Danex Inter corporation.
- Sutthipongpan, A. (2020). Personal financial planning behavior of cadets at Chulachomklao Royal Military Academy. *Yala Rajabhat University Journal*, 16(3),357-366.
- Swiecka, B. (2020). Financial literacy: The case of Poland. *Sustainability*, 12(2),1-17. doi:10.3390/su12020700
- Thananivat, C. & Kanjanawasi, S. (2023). Development of a financial literacy assessment for lower secondary school students. *Journal of Educational Measurement, Office of Educational and Psychological Testing*, 40(107),40-51.
- Thai Government. (2023). *Summary of the cabinet meeting news*. Retrieved October 2023, from https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/73616?fbclid=IwAR2QzDwox0FtShc68OudToMAbuODxQ8OjQK4NcRbrtg7IyPnoOA_aDqlwqY
- Thongphuak, P. & Triwaranyu, C. (2019). The effect of teaching economics using simulation games on financial literacy of upper secondary school students. *Silpakorn Educational Research Journal*, 11(1),348-365.